

Botànica estimada

Els humans i les plantes han estat en estreta relació des de ben antic. Aquest és l'objecte d'estudi de l'etnobotànica, una ciència interdisciplinària, protagonista de l'últim número de la revista Mètode.

L'etnobotànica, món de les relacions entre humans i plantes. Aquesta matèria es troba a mig camí entre les ciències naturals i les ciències socials. La situació limítrof en què es localitza aquesta ciència li fa ser una disciplina delicada que ha de servir-se de sabers tan diversos com els de l'ecologia, l'antropologia, la lingüística i la botànica per a la seua adient investigació. El darrer número de la revista Mètode, "Botànica estimada. Una ciència de persones i plantes", ha estat dedicat a aquesta ciència entre dues aigües, per a ajudar-nos a comprendre com els humans ens relacionem amb el món vegetal, és a dir, com l'utilitzem –o l'explotem–, i com el percebem –o l'estimem–.

Els protagonistes del número 72 de Mètode, coordinat pel catedràtic de Botànica Joan Vallès Xirau, són –com no podia ser d'una altra manera– les plantes. Totes elles són objecte d'estudi: les medicinals, les alimentàries i, sobretot, les del nostre territori.

L'etnobotànica, una ciència latent

Cada cop es fa més palesa la importància de l'etnobotànica com a ciència que aporta nous coneixements mediambientals, no només per a les societats tradicionals que viuen de la naturalesa, sinó també per a les societats modernes que indirectament també viuen d'ella. L'aprofundiment en aquesta matèria d'estudi permet també adquirir consciència de la preservació i conservació del medi natural i dels paisatges, així com la millora de l'administració en termes de biodiversitat i coneixements tradicionals. L'etnobotànica, terme encunyat pel botànic Harshberger en 1895, ajuda a identificar i gestionar el món vegetal perquè els humans puguem extraure d'ell les seues propietats, perquè com assenyala el professor de Botànica i exdirector del Jardí Botànic de la Universitat de València, Antoni Aguilera, en aquest número "les persones a penes tenen temps per reflexionar sobre l'origen dels recursos que s'utilitzen en la vida quotidiana".

No obstant això, no s'ha d'oblidar que aquesta ciència analitza la interrelació home-planta des d'una perspectiva local perquè així es pugui conèixer les varietats vegetals de cada zona, contribuint a la preservació de la biodiversitat de la zona en qüestió. En aquest sentit, cal tenir en compte que a hores d'ara, aquests coneixements estan principalment en mans de les persones més majors, aquelles que han mantingut una relació íntima i constant amb la naturalesa i que coneixen amb una profunditat envejable els noms i trets dels esbarzers que potser un excursionista diumengeg trepitja sense cap mena d'atenció.

Així, al Pirineu català destaca la importància dels horts familiars, o a Alacant encara es conserva la tradició "d'anar a fer verdura", és a dir, recollir herbes dels marges de camins i bancals per a incorporar-les a la dieta diària en forma d'amanides. És el cas de les penques, la cama-roja o el fenoll. Per últim, a Formentera i a Mallorca podem descobrir com les plantes s'han convertit en remei de malalties quotidianes i lleus, com la malva –utilitzada com a antiinflamatori entre altres usos–, la trencapedra –diürètic–, i la figuera de pic o de moro –antitussigen–.

No obstant, aquestes pràctiques, així com els noms genuïns de les plantes que caracteritzen la personalitat vegetal d'una zona determinada, s'estan perdent amb el pas del temps i el que aquesta ciència pretén, amb els estudis etnobotànics, és que romanguen latents per sempre més.

[Llig ací un avançament del monogràfic: L'ús de les plantes a Mallorca i Formentera](#)

17 gener 2012

Una notícia de VilaWeb.cat

Edició GENERAL

<http://www.vilaweb.cat>

[Enllaç permanent](#)